

Avrupa'ya turistik değil, satın almak için gezme vakti!

Birkaç haftadır ilginizi bu yöne çekmeye çalışıyorum. İçe dönük olmak yerine değişen ve gelişen yeni süreçlerin farkında olunması gerektiğinden bahsediyorum.

Zira herkes TCMB, faiz, rantıye hakkında

MEHMET AKİF SOYSAL
dmakifsoysal@gmail.com

konuşurken esasında daha büyük bir sıçramayı yakalamak veya 2008-9 yılında Batı'da yaşanan sıkıntılı ekonomik süreç Türkiye için bir fırsattı.

Türkiye ve Türk girişimci bunu kaçırdı!

Fakat şimdi bir daha fırsat vakti.

İlgimizi arsaya, kiraya, altına faize çevireceğimize Avrupa'ya çevirmeliyiz!

Kaybedilecek zaman yok; kaybedilecek gelecek var!

Katma değerli üretim, yüksek marjlı satış, verimlilik hepsi bir anda hızla gerçekleşebilir. Türkiye **sanayi** devrimini dönemince kaybettığı asırlık yılları geri yakalayabilir.

Avrupa'da birleşme ve satın almalar 2024'ün ilk yarısında değer olarak önemli bir artış gösterdi.

Batı Avrupa'da bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 40 artışla 390 milyar ABD doları tutarında işlem gerçekleşirken, Orta ve Doğu Avrupa'da 2023 yılının aynı dönemine göre yüzde 25 artışla 30 milyar ABD doları tutarında işlem gerçekleşti.

Bu faaliyet hız devam ederse, anlaşma hacmi 2016'dan bu yana en yüksek noktaya ulaşabilir. Öte yandan, bugüne kadar büyük ölçekli yeniden yapılandırılmaları olmaması nedeniyle anlaşmaların toplam değeri o yılın en yüksek seviyelerine ulaşmayacaktır.

Yani nispeten daha küçük şirketler el değiştiriyor. Anadolu girişimcisinin boyuna uygun şirketler...

Perakende ve tüketici sektörü Avrupa'da en kötü etkilenen sektörlerden biri.

Danışmanlık şirketi Mazars'a göre, Avrupalı perakendecilerin iflas sayısı 2024'te bir önceki yıla göre yüzde 19'luk bir artışla 2.195'e ulaştı.

Bu arada Almanya, Avrupa'daki en yüksek sıkıntı seviyeleriyle karşı karşıya.

Ülkenin federal istatistik ofisi Destatis'e göre, ilk çeyrekte 5.209 Alman şirketi iflas başvurusunda bulunarak geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 26,5 artış gösterdi. Bu eğilim Nisan (1.906) ve Mayıs (1.934) aylarında art arda gelen iflaslarla devam etti.

Ekonominin bu yıl sadece yüzde 0,2'lik bir büyüme tahminiyle durgun olması bekleniyor.

Endişe mi, fırsat mı?

Yukarıda bahsettiğim sıkıntılı süreç sizi endişeye mi sevk ediyor? Yoksa fırsatı görüp gözleriniz mi ışıldıyor!

İşler hiçbir zaman daima iyiye veya daima kötüye gitmez. Avrupa şu an sancılı, sıkıntılı. Değişen süreçte adapte olmakta zorluk yaşıyor.

Dört beş nesildir görmedikleri

savaş, enerji kıtlığı riski, dalgalanan enerji fiyatları, yükselen enflasyon, artan faiz, yaşanan sahiplik, geleceği olmayan aile yapıları ile moraller bozuk, karamsarlar...

Bu esnada şirketlerini uygun fiyata devretmeye meylliler.

İflas edenleri gördüğçe kaygılan artıyor; Ted Baker, MatchesFashion, Wilko ve The Body Shop gibi yakın tarihli iflaslar birbirini takip ediyor.

The Body Shop'un İngiltere kolunun, tedarikçiler, vergi makamları ve uluslararası bölümleri de dahil olmak üzere alacaklılara 276 milyon sterlin den fazla borcu olduğu, kurtarma anlaşmasının bir parçası olarak kirayı düşürmek için mülk sahiplerine yapıldığı görüşmelerde ortaya çıktı.

Dolayısıyla bir tek şirket sahipleri değil, kreditorler ve devletler de şirketlerin devirlerine yeşil ışık yakıyor. **Bir kısım likidite ile devir süreçleri mümkün.**

Hatta şirketi devri almak istemeyen markalar ve dağıtım ağları bile ayrıştırılıp satın alınabilir.

Hep fasoncu mu kalacağız?

Büyüğünden orta ölçekli sektörlüze uygun şirketler mutlaka var. Yeter ki siz Avrupa'ya mercek altına alın!

TİM, TOBB, MÜSİAD, ASKON, İTO, ATO, İSO, ASO aklımıza gelenler; bu işe odaklanmalı!

Hatta satın almalar elbirliği modeliyle yapılmalı.

Profesyonel bilgi bu kurumlarda var, hatta sermaye bile var!

Bu kurumların üyelerinden topladıkları aidatlar ile yeterli sermayeleri var. Bu iş için kullanılabilir.

Böylelikle sadece markasını koydurup kar eden Avrupalı şirketlerin kârları bu ülkede ve bizim üretimimizde kalabilir. Know-how'ları ve network'leri ile kaliteli üretim merkezi Türkiye olarak yola devam edilebilir.

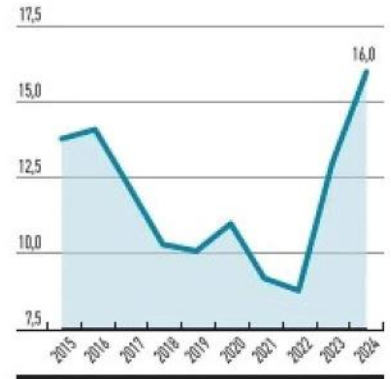
Dezenflasyon yılında tüketim ithalatı patladı!

Toplam ithalatın yüzde 5 daraldığı 2024 yılında tüketim malları ithalatı yüzde 14,3 artışla 54 milyar doları aştı ,rekor seviyesini gördü. Tüketicinin ithalattaki payı da yüzde 16'ya yükseldi

Enflasyonla mücadeleye yönelik sıkı para politikası paralelinde kurun baskılanması, başta otomobil ve dayanıklı tüketim malları olmak üzere yüksek gelir grubunun ithal ürünlere talebini güçlendirdi. Ticaret Bakanlığı'nın açıkladığı geçici verilere göre, 2024 yılında Türkiye'nin toplam ithalatı yüzde 5, yatırım malı ithalatı yüzde 4 ve ara malı (hammadde) ithalatı yüzde 9 civarında düşüş kaydetmesine karşın, tüketim mal-

ları ithalatında yüzde 14'ü aşan oranda artış yaşanması dikkat çekti. 2023 yılında 47,6 milyar dolar civarında olan tüketim malı ithalatı, geçen yıl 54,4 milyar dolara ulaştı. Tüketim mallarının toplam ithalat içindeki payı da bir önceki yıla göre 3 puan artarak yüzde 16'ya yükseldi. Böylece tüketim malları hem ithalat tutarı hem de ithalattaki payı itibarıyla tüm zamanların en yüksek seviyesine yükseldi. **MERVE YİĞİTCAN/06**

Tüketim malı ithalatının payı (%)

'Tüketim'in freni boşaldı!

MERVE YİĞİTCAN

Son 2 yılda üretim faaliyetlerindeki bozulmaya döviz kurunun baskılanması da eşlik edince ithalatın cazibesi arttı, tüketim malı ithalatı rekor kırdı. Geçen yıl Türkiye'nin ithalatı yüzde 5 düşerken, tüketim malları ithalatı yüzde 14,3 artışla ilk kez 50 milyar dolar barajını açtı ve 54 milyar 476 milyon dolara ulaştı.

EKONOMİ'nin Ticaret Bakanlığı ve TÜİK verilerinden derlediği bilgilere göre, Ocak-Aralık 2024'te Türkiye'nin ihracatı yüzde 2,5 artışla 261,9 milyar dolara çıkarırken, ithalatı ise yüzde 4,9 düşüşle 344,08 milyar dolara düştü. Geniş ekonomik grupların sınıflamasına göre yapılan dış ticaret verilerine bakıldığında ise yatırım malları ithalatının yüzde 4 gerileyerek 50,4 milyar dolara indiği görülüyor. **Sanayinin** ana girdisi olarak kabul edilen hammadde-aramallar ithalatı ise üretimdeki ivme kaybını ispatlar durumda. Bu kalemde ithalat bir önceki yıla göre yüzde 8,8 düşerek 238,3 milyar dolara indi. Buna karşın tüketim malları ithalatındaki artış yükselişine son sürat devam etti. Başını otomotivin çektiği tüketim malları ithalatı 2024'te yüzde 14,3 artarak 54,4 milyar dolara yükseldi. Böylece tü-

Türkiye'nin tüketim malları ithalatı geçen yıl yüzde 14,3 artışla 54,4 milyar dolara ulaşarak tüm zamanların en yüksek seviyesine çıktı. Toplam ithalattan aldığı pay ise yüzde 16'ya dayandı.

DEĞERLİ TL, 'UCUZA' RAĞBETİ ARTIRDI

Tüketim malları ithalatının artışına etken olan değerli TL düşük teknoloji ürünlerin ithalatında da artışa yol açtı. Teknoloji yoğunluğuna göre imalat sanayi ürünlerinin dış ticaret verilerine bakıldığında, geçen yıl yüksek, orta-yüksek ve orta-düşük teknoloji

ürünlerin ithalatı sırasıyla yüzde 0,7; yüzde 2,1 ve yüzde 14,1 gerilerken, tek artış yüzde 16,2 ile düşük teknoloji ürün ithalatında yaşandı. Geçen yıl 31 milyar dolarında yüksek teknoloji ürün ithal ederken, düşük teknoloji ürünler 37,9 milyar dolar harcadık.

Tüketim malları ithalatının ilk kez yatırım malları ithalatını geride bıraktığını Eylül 2024'te EKONOMİ duyurmuştu.

ketim malları ithalatının toplam ithalattaki payı yüzde 16'ya çıkarırken, hem miktar hem de oran bazında bu kalemde en yüksek seviye görülmüş oldu. 2024'ün eylül ayında ilk kez tüketim malları ithalatı yatırım malları ithalatını geçmişti.

Son 10 yılda tüketim malı ithalatı

Yıllar	Tüketim İthalatı	Payı (%)
2015	28,5 milyar \$	13,8
2016	27,9 milyar \$	14,1
2017	28,4 milyar \$	12,2
2018	22,8 milyar \$	10,3
2019	21,2 milyar \$	10,1
2020	24,1 milyar \$	11,0
2021	24,5 milyar \$	9,2
2022	30,5 milyar \$	8,4
2023	47,6 milyar \$	13,0
2024	54,4 milyar \$	16,0

EKONOMİ gazetesi de bu durumu birinci sayfadan okuyucularına duyurmuştu.

Tüketim malları ithalatında son 5 yılın verisine bakıldığında ise, 2020 yılında 24,1 milyar dolar olan tutarın 5 yılda iki katını aştığı anlaşıyor. Ayrıca 2022 yılında tüketim malları ithalatının toplam ithalattan aldığı pay yüzde 8,4 ile en düşük seviyesini görürken, bu oranda 3 yılda 8 puan gibi yüksek bir artışın yaşanması dikkat çekiyor.

Üretimde iştah yok

Tüketimdeki yüksek iştah üretime yansımıyor. Merkez Bankası'nın verilerine göre, imalat **sanayinde** kapasite kullanım oranı Aralık 2024'te yüzde 75,8'e düştü.

TÜİK'in açıkladığı **Sanayi** Üretim Endeksi'ne göre de, Ekim 2024'te üretimdeki daralma yıllık yüzde 3,1'i buldu. **Sanayinin** röntgenini çeken en kapsamlı veri setlerinden biri olarak kabul edilen **ISO Türkiye** İmalat PMI da Aralık 2024'te kısmen iyileşse de eşik değer olan 50'nin altında kaldı, 49,1 olarak gerçekleşti. Veriler, 2024'ün son ayında üretim ve yeni siparişlerin yaygın bir şekilde yavaşladığına işaret ederken, 10 sektörün 7'sinde üretim yavaşladı, en sert düşüş ise giyim ve deri ürünlerinde gerçekleşti. Üretimde büyüme ise yalnızca kimya ve gıda sektörlerinde görüldü; elektrikli ve elektronik ürünlerde ise bir önceki aya göre değişim gözlenmedi.

ISO aralık ayı Meclisinde dünya ve Türkiye ekonomisinin görünümü konuşuldu

ISO Başkanı Erdal Bahçivan: **“Bizi enşasyondan kurtaracak yapısal** **tedbirler her zamankinden daha önemli”**

Geleneksel lezzetlerin 70 yıllık üreticisi Seyidoğlu Gıda, eğitim desteği için bir iyilik hareketi başlattı. Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) ve Seyidoğlu Gıda arasında imzalanan protokolle, üretilen özel ambalajlı helvaların satışından elde edilen gelirin bir kısmı eğitime destek için bağışlanacak.

Bahçivan: “Önümüzdeki dönemde maliye politikasının enflasyonla mücadeleye desteğini artırmasının yanı sıra, bizi bu sorundan kalıcı olarak kurtaracak yapısal tedbirlerin alınması bugün her zamankinden daha önemli.”

Bahçivan: “Enflasyonla mücadele ve finansal dengelenme sürecini sabır ve kararlılıkla devam ettirmemiz halinde, önümüzdeki yıl Türkiye’nin yabancı yatırımlar için çok daha cazip hale geleceğine ve güçlü bir dış kaynak girişinin de sağlanabileceğine inanıyorum.”

İstanbul Sanayi Odası (ISO)

Meclisi’nin aralık ayı olağan toplantısı, “2025’i Karşılarken Dünya ve Türkiye Ekonomisinin Görünümü ve Meclis Çalışma Gruplarının Sunumları” ana gündemiyle Odakule Fazil Zübü Meclis Salonu’nda gerçekleştirildi. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**’ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıda, **ISO** Meclisi üyeleri gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Bahçivan, yılın son **ISO** Meclis toplantısındaki konuşmasında, 2024 yılını geride bırakırken Türkiye ekonomisinde “rasyonelliğe dönüş” olarak adlandırılan sürecin neresinde olduğuna odaklanmanın çok daha faydalı olacağını vurguladı. “Tek cümle ile

özetlemek gerekirse, 2023 ortalarından itibaren girdiğimiz ağır tedavi sürecinin sonuçlarını almaya başladığımız, ama geçmiş dönemin travmalarını da tam olarak atlatabileceğimiz bir yılı geride bırakıyoruz” diyen Bahçivan, en temel sorun olan enflasyonda dezenflasyon sürecinin beklenenden yavaş ilerlediğini belirterek “Merkez Bankamız 2024 yılsonu için yüzde 36’yı hedeflerken, yılı yüzde 45 civarında kapatacağımız anlaşılıyor. Enflasyonun gecikmeli de olsa düşüşe

geçmesinde sıkı para politikalarının etkisi açık. Enflasyonun neden istendiği kadar düşmediğini sorguladığımızda ise en başta beklentilerdeki katılığı görüyoruz. Özellikle hanehalkı ve reel sektör, enflasyonun düşeceğine ikna olmakta halen zorlanıyor. Bir diğer sorun ise hizmet enflasyonunun yüksekliği. Sonuç itibarıyla, enflasyonda belli bir mesafe almış olsak da temkini elden bırakmamamız gereken bir süreçteyiz. Merkez Bankamız, para politikasının doğru-

dan etki alanındaki enflasyonist faktörlerde geri çekilmenin sürdüğünü, beklentilerin ise yavaş da olsa iyileştiğini belirtiyor. Ülkemizde sosyolojik ve psikolojik boyutunu aylardır ısrarla vurguladığımız bir enflasyon yaşanıyor. Durum bu iken, çözümün sadece para politikasına havale edilemeyeceğinin bir kez daha altını çizmemiz gerekiyor. Önümüzdeki dönemde maliye politikasının enflasyonla mücadelede desteğini artırmanın yanı sıra, bizi bu sorundan ilelebet kurtaracak yapısal tedbirlerin alınması bugün her zamankinden daha önemli. **Sanayiciler** olarak, uygun finansman koşullarıyla iş yapmak elbette hepimizin arzusu. Ne var ki, ekonomimiz halen sancılı bir nekahet döneminden geçerken, hastalığın nüksetme ihtimalini küçümsemek büyük bir hata olacaktır. Enflasyonun kalıcı olarak düştüğünden emin olmadan riskli ve aceleci adımlar atılmayacağı konusunda, başta Merkez Bankamız olmak üzere ekonomi yönetimize güveniyoruz" dedi.

Güçlü dış kaynak girişi sağlanabilir

Bu yıl cari açığı düşürün ekonominin sağlıklı bir patikaya dönmesi açısından önemli bir kazanım olduğuna değinen Bahçivan "Bu sayede uluslararası rezervlerin toparlanması,

Türk lirası üzerindeki baskının ortadan kalkması ve CDS gibi risk primi göstergelerinde daha güçlü bir iyileşmenin sağlanması da mümkün hale geldi. Ne var ki, dünyadaki yoğun

belirsizlik ortamında yatırımcıların risk iştahı kırılganlığını koruyor. Dolayısıyla, mevcut ekonomik programın başarısında temel koşullardan biri olan dış kaynak girişlerinde canlanma henüz yeterli değil. Bu durum, ekonomi politikalarında istikrarlı duruşun ve yatırımcılara güven telkin etmenin önemini daha da pekiştiriyor. Enflasyonla mücadele ve finansal dengelenme sürecini sabır ve kararlılıkla devam ettirmemiz halinde, önümüzdeki yıl Türkiye'nin yabancı yatırımlar için çok daha cazip hale geleceğine ve güçlü bir dış kaynak girişinin de sağlanabileceğine inanıyorum. Enflasyonla mücadeleyi kararlılıkla sürdürürken bir yandan da üretim ekonomisini desteklemek ayrı bir önem taşıyacak. Büyüme, istihdam için hayati konumdaki geleneksel emek-yoğun sektörlerimize nefes aldıracak finansman imkânlarının artırılacağı yönündeki son mesajlar da bu açıdan çok değerli. Tüm bu süreci taçlandırarak en önemli unsur, üretim ekosistemimize lig atlatacak, yeşil ve dijital dönüşüm rüzgarına sektörleri-

mizi hazırlayacak reformları hayata geçirmektir" dedi.

Suriye'deki gelişmeleri dikkatle takip ediyoruz

Bahçivan, Suriye'de yaşanan rejim değişikliği ve sonrasındaki gelişmeleri dikkatle takip ettiklerini belirterek "Orta Doğu'daki her gelişme ülkemizi bir şekilde etkiler ama Suriye'deki gelişmeler doğrudan Türkiye'yi etkisi altına alır. Bir defa Suriye en uzun kara sınırlarına sahip olduğumuz komşu ülke. Ülkemizin güney sınırlarının güvenliği bu ülkedeki istikrarla bağlantılıdır. Suriye'de istikrarlı bir siyasi yapının, bu ülkede yaşayan herkesin kendisini güvende hissedeceği bir düzenin en kısa sürede kurulmasını temenni ediyorum" dedi.

Bahçivan, dün açıklanan asgari ücrete yönelik olarak da "Sanayimize, üretim hayatımıza ve çalışanlarımıza hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum" dedi. **İSO** Girişim Sermayesi Yatırım Fonu'nun kuruluşunun Sermaye Piyasası Kurulu tarafından onaylandığını da belirten Bahçivan, kısa sürede **Sanayinin** ihtiyaç duyacağı yeni teknolojileri geliştirecek girişimleri desteklemek için çalışmalarla hızla başlayacaklarını da söyledi.

İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi aralıkta 50,9'a yükseldi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi aralık ayında 50,9 oldu. Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen İSO Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nin Aralık 2024 sonuçları açıklandı.

Endekste eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor.

Kasım'da 50,6 olan İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, aralıkta 50,9'a yükseldi.

Geçen yılın son ayındaki pozitif rakamla birlikte ihracat pazarlarındaki talep koşulları yılın tamamında iyileşme sergilemiş oldu. Aralıktaki iyileşme ılımlı olmakla birlikte kasım ayına göre daha belirgin düzeyde gerçekleşti.

Aralık ayında PMI anketi kapsamında takip edilen tüm ülkeler içerisinde en hızlı ekonomik büyüme oranları Orta Doğu'da gözlemlendi. En güçlü üretim artışının yaşandığı Suudi Arabistan'ın hemen ardından, genişleme hızının sekiz aylık zirveye ulaştığı Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ikinci sırada yer aldı.

ABD'de ekonomik aktivite keskin şekilde arttı. Kuveyt'te üretim hızlı bir şekilde artarken, Katar'daki artış nispeten ılımlı düzeyde gerçekleşti. Mısır ve Lübnan'da ise ekonomik aktivite daralma gösterdi. Bu altı ekonominin toplamı Türkiye'nin imalat **sanayi** ihracatının yaklaşık yüzde 7'sini oluşturuyor.

İmalat sektörünün ihracat pazarındaki payı yüzde 6 olan ABD'de ise ekonomik aktivite aralıkta keskin bir artış kaydetti. Bu ülkede büyüme üst üste üçüncü ay ivme kazanarak Nisan 2022'den bu yana en yüksek hıza ulaştı.

Avrupa ekonomilerinde ise daha karmaşık bir performans dikkati çekti. İngiltere, İspanya, İrlanda, Yunanistan, Kazakistan ve Rusya'da büyüme kaydedilirken, İspanya ve Yunanistan'da genişleme yılın son ayında hız kazandı.

İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi aralıkta 50,9'a yükseldi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi aralık ayında 50,9 oldu.

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen **İSO Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi**'nin Aralık 2024 sonuçları açıklandı.

Endekste eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor.

Kasım'da 50,6 olan **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, aralıkta 50,9'a yükseldi.

Geçen yılın son ayındaki pozitif rakamla birlikte ihracat pazarlarındaki talep koşulları yılın tamamında iyileşme sergilemiş oldu. Aralık'taki iyileşme ılımlı olmakla birlikte kasım ayına göre daha belirgin düzeyde gerçekleşti.

Aralık ayında PMI anketi kapsamında takip edilen tüm ülkeler içerisinde en hızlı ekonomik büyüme oranları Orta Doğu'da

gözlemlendi. En güçlü üretim artışının yaşandığı Suudi Arabistan'ın hemen ardından, genişleme hızının sekiz aylık zirveye ulaştığı Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ikinci sırada yer aldı.

ABD'de ekonomik aktivite keskin şekilde arttı. Kuveyt'te üretim hızlı bir şekilde artarken, Katar'daki artış nispeten ılımlı düzeyde gerçekleşti. Mısır ve Lübnan'da ise ekonomik aktivite daralma gösterdi. Bu altı ekonominin toplamı Türkiye'nin imalat **sanayi** ihracatının yaklaşık yüzde 7'sini oluşturuyor.

İmalat sektörünün ihracat pazarındaki payı yüzde 6 olan ABD'de ise ekonomik aktivite aralıkta keskin bir artış kaydedti. Bu ülkede büyüme üst üste üçüncü ay ivme kazanarak Nisan 2022'den bu yana en yüksek hıza ulaştı. Avrupa ekonomilerinde ise daha karmaşık bir performans dikkati çekti. İngiltere, İspanya, İrlanda, Yunanistan, Kazakistan ve Rusya'da büyüme kaydedilirken, İspanya ve Yunanistan'da genişleme yılın son ayında hız kazandı. (AA)